



SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 368/2018-12

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 11. júla 2018 predbežne prerokoval sťažnosť [REDAKČIA] a [REDAKČIA], [REDAKČIA], zastúpených advokátom JUDr. Tiborom Sanákom, Námestie SNP 2, Trnava, vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Trnava v konaní vedenom pod sp. zn. 14 C 291/2015 a takto

rozhodol:

Sťažnosť [REDAKČIA] a [REDAKČIA] odmieta pre neprípustnosť.

Odôvodnenie:

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 4. júna 2018 doručená sťažnosť [REDAKČIA] a [REDAKČIA] (ďalej len „sťažovatelia“), ktorou namietajú porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len

„ústava“) a práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Trnava (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 14 C 291/2015 (ďalej aj „napadnuté konanie“). Sťažnosť bola odovzdaná na poštovú prepravu 31. mája 2018.

2. Zo sťažnosti vyplýva, že na okresnom súde v konaní vedenom pod sp. zn. 14 C 291/2015 prebieha od 23. júna 2015 do súčasnosti konanie o zdržanie sa konania v právnej veci sťažovateľov ako žalobcov proti žalovaným [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ]. Sťažovatelia uvádzajú, že toto súdne konanie nielenže nie je ku dňu podania tejto sťažnosti právoplatne skončené, ale v súdnom konaní, ktoré trvá prakticky 3 roky, nebolo vykonané ani len jedno pojednávanie. Dňa 20. apríla 2016 sťažovatelia doručili okresnému súdu urgenciu s cieľom nariadenia pojednávania, ale napriek tomu okresný súd nevykonal v napadnutom konaní žiadny úkon.

3. Sťažovatelia ďalej v sťažnosti uviedli:

„Sťažovatelia sa predmetnou Žalobou domáhajú zdržania sa konania zo strany žalovaných, a to v rozsahu odstránenia nežiaduceho účinku novopostaveného plota u žalovaných (susedov žalobcov), cez ktorý neprenikajú slnečné lúče na ich pozemok. Predmetný spor je teda špecifický typ susedského sporu, ku ktorému je potrebné pristupovať s citom a pochopením situácie všetkých účastníkov konania. Žalovaným je v súčasnosti sťažené resp. znemožnené riadne užívanie ich nehnuteľnosti. Podanou Žalobou sa teda žalobcovia obrátili na Okresný súd Trnava s vierou spravodlivého a rýchleho vyriešenia veci. V tomto smere sa ich očakávania, ktoré vložili do Okresného súdu Trnava, nenaplnili.

... S poukazom na vyššie uvedené tvrdenia a skutočnosti, základné práva a slobody Sťažovateľov boli porušené nečinnosťou Okresného súdu Trnava v konaní evidovaného pod sp. zn. 14C/291/2015, v dôsledku čoho došlo k zbytočným prietahom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy, resp. práva garantovaného podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru.

... V závere chceme poukázať na dôležitú skutočnosť, že ústavná sťažnosť je poslednou možnosťou, ako sa domôcť ochrany Ústavou garantovaných práv Sťažovateľov

na súdnu a inú právnu ochranu a práva na spravodlivé súdne konanie, ktorá nemôže byť dosiahnutá inými právnymi prostriedkami. “

4. S poukazom na uvedenú argumentáciu sťažovateľa ústavnému súdu navrhli vydať tento nález:

„a) Základné právo sťažovateľov [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ] na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Trnava, v konaní vedenom pod sp.zn. 14C/291/2015, porušené boli.

b) Sťažovateľom [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ] priznáva finančné zadosťučinenie v sume 20.000,- EUR (slovom: dvadsaťtisíc eur), ktoré je Okresný súd Trnava povinný vyplatiť [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ] do dvoch mesiacov od právoplatnosti predmetného rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky.

c) Okresný súd Trnava je povinný nahradiť [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] trovy konania v sume vo výške 390,50 EUR za dva úkony právnej služby, na účet advokáta... a to do dvoch mesiacov od právoplatnosti predmetného rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky. “

II.

5. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon.

6. Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí senátu bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

7. Sťažovatelia namietajú porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v napadnutom konaní vedenom pod sp. zn. 14 C 291/2015.

8. Podľa § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde sťažnosť nie je prípustná, ak sťažovateľ nevyčerpal opravné prostriedky alebo iné právne prostriedky, ktoré mu zákon na ochranu jeho základných práv alebo slobôd účinne poskytuje a na ktorých použitie je sťažovateľ oprávnený podľa osobitných predpisov.

9. Ústavný súd v súlade s princípom subsidiarity svojej právomoci podľa citovaného ustanovenia zákona o ústavnom súde v danej veci skúmal, či sú splnené podmienky na konanie pred ním. V tejto súvislosti ústavný súd poukazuje predovšetkým na skutočnosť, že v prípadoch sťažností podľa čl. 127 ods. 1 ústavy, v ktorých je namietané porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy v konaní pred všeobecným súdom, v súlade so svojou doterajšou judikatúrou vyžaduje preukázanie využitia právneho prostriedku nápravy (bod 8), na uplatnenie ktorého mali sťažovatelia v okolnostiach danej veci právo podľa § 3 ods. 7 a § 62 a nasl. zákona

č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o súdoch“), t. j. podanie sťažnosti na prietahy v konaní predsedovi okresného súdu. Splnenie uvedenej podmienky pritom ústavný súd zásadne vyžaduje vo veciach, ktoré sa nachádzajú v počiatočnej fáze konania, t. j. vo veciach, ktoré netrávajú viac rokov, ako je to v danej záležitosti.

10. Ústavný súd už viackrát rozhodol (m. m. I. ÚS 21/99, IV. ÚS 153/03, I. ÚS 33/05), že účelom práva účastníka konania pred všeobecným súdom podať sťažnosť na prietahy v konaní je poskytnutie príležitosti tomuto súdu, aby sám odstránil protiprávny stav zapríčinený porušením základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov. Ústavný súd preto o sťažnosti, ktorou je namietané porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, koná iba za predpokladu, ak sťažovateľ preukáže, že využil označené právne prostriedky, ktoré mal podľa zákona o súdoch, alebo ak sa preukáže, že túto podmienku nespĺnil z dôvodov hodných osobitného zreteľa (§ 53 ods. 2 zákona o ústavnom súde).

11. Podľa názoru ústavného súdu sa podanie sťažnosti na prietahy v konaní v zmysle citovaných zákonov zásadne považuje za účinný prostriedok ochrany takých základných práv, ktoré súvisia so základným právom na súdnu ochranu, ako aj základným právom na konanie bez zbytočných prietahov (napr. IV. ÚS 153/03, IV. ÚS 278/04). Účinnosť takého právneho prostriedku ochrany pred zbytočnými prietahmi v súdnom konaní potvrdzuje aj znenie zákona č. 385/2000 Z. z. o sudcoch a prísediacich a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, ktorý vo viacerých ustanoveniach zdôrazňuje povinnosť sudcu konať bez zbytočných prietahov a ustanovuje za také prietahy aj disciplinárnu zodpovednosť [§ 2 ods. 2, § 30 ods. 4, § 52 ods. 1, § 116 ods. 1 písm. b) a § 118 ods. 1 citovaného zákona]. Podobne aj zákon o súdoch v § 64 ods. 1 ustanovuje, že „Účelom vybavovania sťažnosti je zistiť, či v danej veci boli spôsobené prietahy v konaní.“. V zmysle prvej vety druhého odseku citovaného zákonného ustanovenia „Orgán, ktorý vybavuje sťažnosť, je povinný na účel zistenia stavu veci prešetriť všetky skutočnosti.“. Napokon podľa tretieho odseku predmetného zákonného ustanovenia „Ak orgán poverený vybavovaním sťažnosti zistí, že sťažnosť je dôvodná, prijme a zabezpečí vykonanie opatrení

na odstránenie nedostatkov, ak je to potrebné, vyvodí za vzniknuté nedostatky voči zodpovedným osobám dôsledky.“.

12. V súvislosti s tým ústavný súd poznamenáva, že vyčerpanie opravných prostriedkov alebo iných právnych prostriedkov, ktoré zákon sťažovateľovi na ochranu základných práv a slobôd účinne poskytuje a na ktorých použitie je oprávnený podľa osobitných predpisov, je jedným z atribútov prípustnosti sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy, a teda podmienkou konania vo veci individuálnej ochrany základných práv a slobôd pred ústavným súdom.

13. Špecifickosť sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy teda spočíva okrem iného aj v tom, že k jej podaniu môže zásadne dôjsť až subsidiárne. Zmysel a účel zásady subsidiarity vyplýva aj z toho, že ochrana ústavnosti nie je a ani z povahy veci nemôže byť iba úlohou ústavného súdu, ale je takisto úlohou všetkých orgánov verejnej moci, v tom rámci predovšetkým všeobecného súdnictva. Ústavný súd predstavuje v tejto súvislosti inštitucionálny mechanizmus, ktorý nastupuje až v prípade zlyhania všetkých ostatných do úvahy prichádzajúcich orgánov verejnej moci.

14. Zo sťažnosti doručenej ústavnému súdu vyplýva, že sťažovatelia, ktorí sú kvalifikovane právne zastúpení, sťažnosť na zbytočné prietahy v konaní predsedovi okresného súdu nepodali a ani netvrdia, že ju nepodali z dôvodov hodných osobitného zreteľa. V nadväznosti na to ústavný súd dodáva, že „povinnosť vyčerpania dostupných a účinných prostriedkov ochrany základných práv a slobôd, porušenie ktorých sťažovateľ pred ústavným súdom namieta, tiež vyžaduje, aby sťažovateľ konal v súlade s pravidlami, ktoré s uplatnením daného prostriedku súvisia. Nekonanie týmto spôsobom má za následok nesplnenie sťažovateľovej povinnosti vyčerpať dostupný prostriedok ochrany svojich práv“ (III. ÚS 44/03).

15. Keďže ústavný súd vlastným šetrením dopytom na okresnom súde zistil, že sťažovatelia nepodali predsedovi okresného súdu sťažnosť na prietahy v predmetnom konaní a ani z obsahu sťažnosti nevyplýva, že by k nesplneniu podmienky prípustnosti sťažnosti podľa § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde došlo zo strany sťažovateľov

z dôvodov hodných osobitného zreteľa, odmietol sťažnosť podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako neprípustnú.

16. Vzhľadom na odmietnutie sťažnosti v celom rozsahu bolo už bez právneho významu, aby ústavný súd rozhodoval o ďalších požiadavkách sťažovateľov.

17. Pre úplnosť ústavný súd dodáva, že toto rozhodnutie nebráni sťažovateľom obrátiť sa opätovne so sťažnosťou na ústavný súd, ak by v budúcnosti v napadnutom konaní na okresnom súde dochádzalo k zbytočným priet'ahom.

Poučenie: Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 11. júla 2018